

Unpleasant Symptoms and Their Influences on Quality of Life in Patients with Liver Cirrhosis*

Piyanat Amornchevanun, RN, MNS¹, Kanaungnit Pongthavornkamol, RN, PhD¹,
Vishuda Charoenkitkarn, RN, PhD¹, Tawesak Tanwandee, MD²

Abstract

Purpose: To study the perceived unpleasant symptoms, quality of life, and the predictive power of five most distress unpleasant symptoms on quality of life in patients with liver cirrhosis.

Design: Correlational predictive research.

Methods: The samples included 100 patients with liver cirrhosis who came for follow up, at outpatient liver clinic of one university hospital in Bangkok. Data were collected by using: 1) a demographic questionnaire, 2) the Memorial Symptom Assessment Scale (MSAS) developed by Portenoy and colleagues, and 3) WHOQOL-BREF-THAI. Data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regressions.

Main findings: The results indicated that quality of life of patients with liver cirrhosis was at moderate level (mean score = 76.69, SD = 8.72). The top five most distress unpleasant symptoms reported by patients with liver cirrhosis were fatigue, followed by muscle cramps, anxiety, insomnia and lack of appetite. Among these symptoms: fatigue, anxiety, and insomnia were significant predictors that could explain 30.5% of the variance in QOL ($R^2 = .31$, $F = 8.27$, $p < .05$). Fatigue was the strongest predictor of QOL ($\beta = -.32$) followed by Insomnia ($\beta = -.22$) and anxiety ($\beta = -.19$), respectively.

Conclusion and recommendations: Nurses should pay attention to assess and manage unpleasant symptoms in patients, particularly fatigue, anxiety, and insomnia to improve quality of life in patients with liver cirrhosis.

Keywords: unpleasant symptoms, quality of life, patients with liver cirrhosis

J Nurs Sci. 2015;33(2):19-28

Corresponding Author: Associate Professor Kanaungnit Pongthavornkamol, Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok, 10700, Thailand; e-mail: kanaungnit.pon@mahidol.ac.th

** Master thesis, Master of Nursing Science Program in Adult Nursing, Faculty of Nursing and Faculty of Graduate Studies, Mahidol University*

¹ Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok, Thailand

² Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, Thailand

อาการไม่พึงประสงค์และอิทธิพลของอาการต่อคุณภาพชีวิต ในผู้ป่วยโรคตับแข็ง*

ปิยะนัฐ อมรธวานันท์, พย.ม.¹ คณิงนิจ พงศ์ถาวรภมล, PhD¹ วิษุภา เจริญกิจการ, ปส.น.¹ กวีศักดิ์ แกนวันดี, พ.บ.²

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาการรับรู้อาการไม่พึงประสงค์ คุณภาพชีวิต และอิทธิพลของอาการไม่พึงประสงค์ที่รบกวนมากที่สุด 5 อันดับแรกต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคตับแข็ง

รูปแบบการวิจัย: ความสัมพันธ์เชิงทำนาย

วิธีดำเนินการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคตับแข็งที่มาติดตามการรักษาที่คลินิกโรคตับ ตึกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ จำนวน 100 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามการมีอาการไม่พึงประสงค์ของ Portenoy และคณะ 3) แบบประเมินคุณภาพชีวิตใช้ขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และวิเคราะห์อำนาจการทำนายของตัวแปรที่ศึกษาโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย: ผู้ป่วยโรคตับแข็งมีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.69 (SD = 8.72) อาการไม่พึงประสงค์ที่ผู้ป่วยรายงานว่ารบกวนการดำเนินชีวิตประจำวันสูงที่สุด 5 อาการ ได้แก่ อาการอ่อนล้า รองลงมาได้แก่ อาการตะคริว ความกังวล/กลุ่มใจ นอนไม่หลับ/นอนหลับยาก และอาการเบื่ออาหาร ตามลำดับ โดยมีอาการ 3 อาการ ได้แก่ อาการอ่อนล้า ความกังวล/กลุ่มใจ และอาการนอนไม่หลับ/นอนหลับยาก มีอิทธิพลที่สามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยโรคตับแข็งได้ร้อยละ 30.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = .31, F = 8.27, p < .05$) โดยอาการอ่อนล้า มีน้ำหนักอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยโรคตับแข็งได้มากที่สุด ($\beta = -.32$) รองลงมาคือ อาการนอนไม่หลับ/นอนหลับยาก ($\beta = -.22$) และความกังวล/กลุ่มใจ ($\beta = -.189$) ตามลำดับ

สรุปและขอเสนอแนะ: พยาบาลควรให้ความสนใจต่อการประเมินอาการและการจัดการกับอาการไม่พึงประสงค์ในผู้ป่วยโรคตับแข็ง โดยเฉพาะอาการอ่อนล้า นอนไม่หลับ/นอนหลับยากและความกังวล/กลุ่มใจ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยกลุ่มนี้ต่อไป

คำสำคัญ: อาการไม่พึงประสงค์ คุณภาพชีวิต ผู้ป่วยโรคตับแข็ง

J Nurs Sci. 2015;33(2):19-28

Corresponding Author: รองศาสตราจารย์คณิงนิจ พงศ์ถาวรภมล, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700, e-mail: kanaungnit.pon@mahidol.ac.th

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

² คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล